

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΣΚΟΥΠΙΔΙΩΝ ΜΥΡΙΖΕΙ ΑΣΧΗΜΑ (Φεβρουάριος 2008)

Συγγραφέας: ΚΙΜΩΝ ΧΑΤΖΗΜΠΙΡΟΣ

Δείξε μου τι κάνεις τα σκουπίδια σου, να σου πω ποιος είσαι! Κάθε κοινωνία διαχειρίζεται τα αστικά στερεά απόβλητα ανάλογα με το πολιτιστικό της επίπεδο. Μερικές έχουν επιπλέον την πονηριά να απορροφούν άφθονα σχετικά κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ταυτόχρονα, να παραβιάζουν την πολιτική της για τα απορρίμματα.

Τη δεκαετία του '90 κάποιοι έκριναν ότι το πρόβλημα των στερεών αποβλήτων της Αττικής θα λυθεί με εργοστάσια που επεξεργάζονται σύμμεικτα σκουπίδια. Αντί να οργανώσουν διαλογή στην πηγή από τους πολίτες, δήμαρχοι και στελέχη του Ενιαίου Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής (ΕΣΔΚΝΑ), με τις ευλογίες του ΥΠΕΧΩΔΕ, προώθησαν την κατασκευή Εργοστασίου Μηχανικής Ανακύκλωσης και Κομποστοποίησης (ΕΜΑΚ) στα Άνω Λιόσια. Η κατασκευή τελείωσε με καθυστέρηση αρκετών ετών και κόστισε πάνω από 100 εκατομμύρια ευρώ, ξεπερνώντας τρεις φορές τον αρχικό προϋπολογισμό. Ύστερα από μακρά περίοδο υπολειτουργίας, λόγω βλαβών ή άλλων προβλημάτων, το εργοστάσιο παράγει σήμερα κυρίως υποκατάστατο καυσίμου (RDF) και εδαφοβελτιωτικό (κομπόστ). Ειδικοί επιστήμονες λένε ότι στην πραγματικότητα μπαίνει ακατέργαστο και βγαίνει κατεργασμένο σκουπίδι, που κανείς δεν χρησιμοποιεί. Τα χρήματα που πληρώθηκαν, κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση, θα έφταναν για να οργανωθεί πλήρης ανακύκλωση των συσκευασιών και οικιακή κομποστοποίηση των οργανικών απορριμμάτων στην Αττική.

Ένα ΕΜΑΚ παράγει ελάχιστο σίδηρο και αλουμίνιο αμφίβολης αξίας, κομπόστ πολύ κακής ποιότητας, που μπορεί να περιέχει επικίνδυνες ουσίες, και προβληματικό καύσιμο RDF, που περιέχει πλαστικό ή άλλες τοξικές ουσίες και εκπέμπει διοξίνες και ενώσεις υδραργύρου. Ξοδεύονται λοιπόν τεράστια ποσά για να παραχθούν άχρηστα προϊόντα που τελικά θάβονται, γεμίζοντας πιο γρήγορα τον μοναδικό ΧΥΤΑ της Αττικής. Πρόκειται για αποτυχημένη τεχνολογία, ανεπίδεκτη βελτιώσεων. Παραδόξως, οι δήμαρχοι Αθήνας και Πειραιά, σε αγαστή σύμπνοια, πιστεύουν ότι αποτελεί την ιδανική λύση. Επιπλέον, το μοντέλο των Λιοσίων, δηλαδή εργοστάσιο συν ΧΥΤΑ, προωθείται κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τον Εθνικό και Περιφερειακό Σχεδιασμό του 2003, σε όλους τους νομούς της χώρας, για να χωροθετηθεί αναπόφευκτα σε περιοχές κοινωνικά αδύναμες.

Η ανακύκλωση-μαϊμού δημιουργεί σύγχυση και υπονομεύει τις ευγενικές προθέσεις

συμμετοχής που έχουν αρχίσει να αναπτύσσουν οι πολίτες. Μια τεχνολογία, που υπόσχεται να απαλλάξει τους καταναλωτές από τη φροντίδα διαλογής στην πηγή, φαίνεται ελκυστική σε κάποιους μηχανικούς που αντιπαθούν τις μη μηχανικές λύσεις. Ανακύκλωση όμως υπάρχει μόνον όταν παράγεται από τα σκουπίδια κάτι χρήσιμο. Ο όρος «μηχανική ανακύκλωση» είναι παραπειστικός, αφού το εργοστάσιο παράγει προϊόντα που καταλήγουν σε ταφή. Βέβαια, η κατασκευή και ο εξοπλισμός τέτοιων εργοστασίων σε όλη τη χώρα θα δώσουν ευκαιρίες προσοδοφόρων προμηθειών επί πολλά χρόνια. Η διαχείριση των αναθέσεων από φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αφήνει πολλά περιθώρια. Αντίθετα, η διαλογή στην πηγή δεν προσφέρεται για τόσο αξιόλογες προμήθειες.

Η γνήσια ανακύκλωση με διαλογή στην πηγή περιλαμβάνει συνεχείς δράσεις για την αλλαγή της κοινωνικής συμπεριφοράς και την επίτευξη κοινωνικής συμμετοχής. Από το 1994 υπάρχει Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα απορρίμματα συσκευασίας, η οποία, καθυστερημένα, έχει αρχίσει να εφαρμόζεται στην Ελλάδα. Η τιμή των συσκευασμένων προϊόντων έχει επιβαρυνθεί με ένα τέλος, χάρη στο οποίο αγοράζονται οι γνωστοί μπλε κάδοι για τις συσκευασίες και πληρώνεται το προσωπικό που διαχωρίζει τα υλικά, ώστε να γίνονται ανακυκλώσιμα. Αν και ατελής, διότι δεν γίνεται πλήρης διαλογή στην πηγή, αυτή η ανακύκλωση αποτελεί ένα χρήσιμο πρώτο βήμα για μια χώρα με περιορισμένη κοινωνική συνείδηση.

Όμως, δημοτικοί άρχοντες του ΕΣΔΚΝΑ και συνδικαλιστές του κυκλώματος των απορριμμάτων την έχουν βάλει στο στόχαστρο και συναγωνίζονται σε απαξιωτικές δηλώσεις. Διαμαρτύρονται διότι η διαχείρισή της γίνεται από ιδιωτικούς φορείς, παρ' ότι είναι μη κερδοσκοπικοί. Διαδίδουν επίσης ότι το περιεχόμενο των μπλε κάδων δεν πηγαίνει για ανακύκλωση, αλλά θάβεται στον ΧΥΤΑ. Αλλά και το ΥΠΕΧΩΔΕ υπονομεύει την προσπάθεια, αφού χαρίζει στον ΕΣΔΚΝΑ ένα μέρος από τα χρήματα που μαζεύονται από το τέλος των συσκευασιών, πιστοποιώντας την παραγωγή RDF ως ανακύκλωση! Έτσι, από το 2006, 5 εκατομμύρια ευρώ τον χρόνο, χρήματα που προορίζονταν για την επέκταση της γνήσιας ανακύκλωσης, αφαιρούνται από το ταμείο για να επιδοτήσουν το RDF που παραγεμίζει τη χωματερή.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 4 Φεβρουαρίου 2008, σ. 10.